

være tjent med, og endnu langt mindre et saadant, som man kunde ønske sig. Jeg troer derfor, at det vilde være heldigt, om der i Lovudkastet blev indsat en Bestemmelse, hvorved der blev givet Udvei til at faae ansat Lærere i ved Bageskoler, hvor da Børnene kunde forberedes, førend de indførtes i selve Almueskolen; derved vilde vindes Meget for Underviisningen i Almueskolen, idet Børnene da vilde komme til at møde der med et større Maal af Kundskaber, end det nu er Tilfældet, og Børnenes Antal, der nu paa de fleste Steder er altfor stort i Forhold til Lærernes Kræfter, vilde ogsaa derved formindskes noget. Der er en anden Ting, jeg vil henlede Opmærksomheden paa, og det er den, at paa mange Steder paa Landet har man stor Lyst til at lade Bagebørnene oplære i Haandgjærningsarbejde; men det er ikke saa let, hvor man hører noget afsluttet fra Andre, at faae en saadan Underviisning sat i Gang. Det har sin Vanskelighed for de Enkelte, da det er altfor bekosteligt, hvorfor de klympe sig ved at give de fornødne Bidrag, skjøndt der er Mange, som vilde opoffre ikke saa Lidet paa deres Bagebørns Underviisning, navnlig i Haandgjærningsarbejde. Jeg troer derfor, at det vilde være heldigt, at der i Loven blev indsat en Bestemmelse, som gjorde det muligt at oprette Bageskoler for de mindre Børn, i Forbindelse med Haandgjæringskoler for Bagebørn, hvorved der altsaa paa samme Tid vilde være givet Foreldrene Afgang til at faae Børnene godt forberedte til den egentlige Skole, og tillige til at faae deres Bagebørn oplærte i Haandgjærning. Jeg skulde derfor henlede den ærede Ministers saavel som det ærede Things og det eventuelle Udvalgs Opmærksomhed paa, om det ikke kunde være muligt at faae en saadan Bestemmelse indsat i Udcastet, at, hvor f. Ex. et Fleertal af et Skoledistricts Beboere eller et Fleertal af Forstanderstabet var enigt om en sliq Bageskoles Oprettelse, kunde det stee ved Ansættelse af en Lærere, imod at der gaves et bestemt Tilskud for hvert Barn, der søgte Underviisning i Haandgjærning.

Berg: Jeg hører til dem, der troe, at vort hele Almueskolevæsen er inde paa en gal

Veie. Jeg troer, at Staten altfor meget er optraadt som Formynder baade for den Enkelte og for Communen. Jeg skal indrømme, at vi i Overgangsperioden ikke kunne vente et bedre Resultat af Almueunderviisningen; men ikke desto mindre frygter jeg ikke denne Overgangsperiode, men ønsker, at den maa begynde jo før jo hellere; thi det er min Overbeviisning, at, ikke mindst i denne Sag, vil Friheden vise sine velsignelsesrige Følger. Jeg skal ogsaa indrømme, at denne lille Lov ikke skal eller bør kunne give Anledning til at komme ind paa en almindelig Forhandling om Skolens Anliggender; ligeoverfor Lovudkastet staaer jeg ikke som en bestemt Modstander, men det er min Anskuelse, at det ikke i fjerneste Maade er nødvendigt, og at selv om det kunde gjøre nogen Nytte, det saa ganske vist ogsaa vilde kunne gjøre en ikke ringe Skade. Man har, men vel at mærke ikke Folkerepresentationen, givet en vis Deel Qvinder et Tilfagn ved en kongelig Resolution, og denne kongelige Resolution møder os en halv Snees Gange i Motiverne, men, som bemærket af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen), have vi med den aldeles Intet at staffe; det bliver en Ministers egen Sag, at han gaaer hen og tilfiser Somme Noget, og det bliver disse Vedkommendes egen Sag, hvorvidt de ville stole paa, at et saadant Tilfagn vil faae nogen Betydning; saaledes blive vi nøbte til at stille os efter min Opfattelse. Hvad der imod selve den Tanke angaaer, at staffe Lærere i Afgang til at deeltage i Almueunderviisningen, vil jeg indrømme dens Berettigelse indtil en vis Grad, men det pædagogiske Spørgsmaal er ingenlunde afgjort med at sige, at en Lærere i et givet Tilfælde er ligesaa dygtig til at opdrage Børn som en mandlig Lærere. Det kan i flere Tilfælde være saa, naar Qvinden har de dertil fornødne Egenstaber; men de er hverdes ikke paa noget Seminarium og heller ikke i de høiere Dannelsesanstalter i Kjøbenhavn; det ligger mere i Individs Væsen, hvorvidt det duer til at opdrage Børn eller ikke. Men hvilke Qvinder — jeg vil ikke kaste Skygge paa nogen, da jeg ikke kender nogen af de Vedkommende, men jeg tænker mig det efter den Fremgangsmaade, som er